

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

HELYBEN: Félévre . . . 6 kor. — III. Negyedévre . . . 3 kor. — III.
VIDÉKEN: Félévre . . . 9 kor. — III. Negyedévre . . . 4 kor. 50 fill.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főter Biedermann-palota, földszint, az udvarban hátul.

Megvirad még.

Nyomorban sinylődik a nép, a gazdasági és politikai függetlenség híján a tönk szélén áll az ország, az újabb törvénytelen és hazafiatalan megterhelésekkel a nemzet sirját akarja megásni az uralkodó kormányzati rendszer.

A közerkölesiség, a morál veszendőben, a törvénytisztelet, a felebaráti szeretet, a szép és jó iránti lelkesedés, az ideák magasztos világa — mindez ma már veszendőben. Testvért testvér, apát fiu elad . . . pusztulunk, veszünk s mint oldott kéve széthull nemzetünk.

A teljes erkölcsi és anyagi züllés, a mindent magában foglaló korrupció dühöng e hazában, a mely hajdan a legenda-szerű vitéz nemzetet, az egyeneslelkű, szilárd jellemű nép, az ideákért, a szép és jóért lelkesülni tudó, nemesen gondolkodó és érző magyarok hazája volt.

Szabad, független volt a magyar nemzet, nagy volt hatalma

s birtoka, — magyar tenger vizében hunyt el észak, kelet s dél hulló csillaga.

Lelkes, harezrakész spártai férfikar védte a hazát s a haza érdekeit. Vallásos, erkölcsös volt a nép; boldogság meglegedés uralkodott minden magyar hajlékában.

Letűntek a szép napok, oda a szabadság, a függetlenség! A dicső korszak ma már úgy tűnik fel előttünk, késő unokák előtt, mint egy mesebeli tündér-álmom.

Sokaknak — legnagyobbjainknak — keblében a hazaszeretet szent érzelmét elnyomta az érdekek piszkos hajhászása, a haza érdekét háttérbe helyezte az önérdék megvédése és előtérbe tolása.

A régi dicsőségnek csak romjai maradtak fenn, melyek közül az elnyomott sohaj, a kiáltó nyomor, visszafojtott keserűség törnek elő minduntalan.

S mi, kik e romok között járunk, sajtó kebellet, vérző szívvel gondolunk a régi szép

napokra, a mikor magyar volt a magyar.

Vajjon mikor virrad ismét a magyarra a boldogság napja?

ORSZÁGGYÜLÉS.

— Fővárosi tudósítónk távirata. —

Visontai Soma már negyedik nap jelenik meg korán az ülés elején a Házban, hatalmas iratesomóval a hóna alatt. A tengerszemben hozott ítélet beczikelyezéséről szóló törvényjavaslatnál akar felszólalni. Ma végre szóhoz juthat, mert ma már sorra kerül ez a javaslat is.

Az ülésről egyébként így szól részletes tudósításunk.

Harmadszori olvasásban.

Féltizenegykor nyitotta meg gróf Apponyi Albert az ülést. Nehány előterjesztés után felolvasták az interpellációs könyvet. Egy interpelláció van bejelentve, Szederkényi Nándoré.

Ezzel a Ház rögtön rá is tért a napi rendre. Harmadszori olvasásban terjesztették a Ház elé az utlevélügyről, majd a három új csendőrkerület felállításáról szóló törvényjavaslatot. A többség elfogadta a törvényjavaslatokat, melyeket most az elnök a főrendiházhoz fog átküldeni.

A határrendőrség.

A napirend szerint a határrendőrségről szóló törvényjavaslat került sorra.

A szórakozott Eugenia.

— Humoreszk. —

Irta: **Ramiro.**

Tudták ismerősei, barátai, hogy a csinos Eugenia, a kövér doktor aranyos kis felesége, nagyon szórakozott. Férje már egészen bele volt törődve, hogy minden különösebb dolgot, mely Eugeniájával megtörtént, szerfeletti szórakozottságának tulajdonítsa. Ha a férfiaknak lehet szórakozottaknak lenniök, miért ne lehetne a nőknek is, nincs abban semmi csodálatraméltó, nem olyan szabadalom az, mint a Wertheim-kassza gyártás.

A doktor kezdetben sokáig tanakodott rajta, hogy miképen lehetne kedves nejét kigyógyítani; a sok gondolkozásnak végre is az lett a vége, hogy ő még szórakozottabb lett, mint a felesége, úgy hogy egy alkalommal megtörtént vele az a fatális dolog, hogy mikor nejét megakarta csókolni s ez — esupa szórakozottságból — eltaszította magától, így szólott:

— Ez már mégsem szép téled Pannikám!

Persze lett erre olyan patália, hogy már azt igazán nem lehetett szórakozottságnak nevezni; mert végre is kitudódott hogy a kövér doktor ur Pannikának is

szokott udvarolni, esupa szórakozottságból!

Eugeniának is napról-napra növekedett a baja. Pedig kár volt érette, Isten bizony! Olyan szép, mosolygó, kerek arcu, telt termetű menyecske volt, hogy szórakozottságból — akár meg is lehetett volna emni!

Egy októberi sötét délután egyedül ült a pamlagon, a szép Eugenia és merően bámult maga elé, midőn egyszerre csak halk kopogtatás ébreszté fel merengéséből.

— Valahára, — kiált fel Eugenia. Az ajtó felnyílik s egy csinos huszártiszt lép be a szobába.

Illedelmesen meghajtja magát köszön s elébbre jön.

Eugenia felállt s így szólott:

— Valóban nem szép öntől, kedves szabó ur, hogy ily sokáig vázakoztatott különben azt hiszem, még elég világos van arra, hogy mértéket vegyen.

— De, nagysád, ezer bocsánat, — felelt a tiszt — tév . . .

— Sohse mentegesse magát, — vág közbe Eugenia — csak arra kérem, hogy a derék, valamivel szűkebb legyen, mint a multkori ruhánál. S most csak hamar fogjon hozzá és vegyen mértéket . . .

A csinos huszártiszt kénytelen-kelletlen a mértékvételhez fogott.

Szegény Eugenia rendkívül szóra-

kozott lehetett mert midőn a mértékvéző az ő kivánságához képest a derékban szűkebbre vette a mértéket, elhaló hangon rebegte:

— Ah, kedves Boldizsárom!

Ez volt ugyanis férje neve.

Alig öt percz múlva belépett Boldizsár

Szórakozottságában még köszönni is elfelejtett; — de alighogy betette lábát, felesége elébe szaladt, megölelte és így szólott:

— Ah, kedves Boldizsárom, képzeld csak, ismét mily tévedést idézett elő szórakozottságom! A hadnagy urat, aki tévedésből a szomszéd ajtó helyett ide nyitott be, a szabónak néztem s végig hallgattam vele egy unalmas szabászleczkét

— Hadnagy ur, — szól sóhajva Boldizsár ur, — bocsánatot kell kérnem öntől nőm nevében. — Ha szegény, akarata ellenére is unalmat okozott önnek, tulajdonítsa ezt rendkívüli szórakozottságának; remélem hadnagy ur, hogy e különben rám nézve, kellemes tévedés folytán vendégünk lesz vacsorára.

Midőn a szép hadnagy vacsora után távozott, a szórakozott Eugenia arra kérte szórakozottságában a daliás hadfit, hogy ne felejtse el a ruhát a jövő héten haza hozni.

Legújabb divatu

és szórmearu különlegességak gyönyörű kiállításban olcsó árak mellett beszerezhetők a

Női felöltők

DARVAS TESTVÉREK

ujonnan berez deseti női és gyermektelöltők áruházában Főter, Hungaria kávéház mellett.

Hammersberg László előadó elfogadásra ajánlotta a javaslatot, mely kiegészítője a bevándorlásról és kivándorlásról szóló törvényjavaslatoknak s mely nélkül a bevándorlási és kivándorlási törvény sem lehet hatályos.

Trubinyi János: A maga és pártja nevében elfogadja a javaslatot. Csak egyet ajánl a kormány figyelmébe. Cseh és Morvaországból a csavargók szabadon jöhetnek át hazánkba garázdálkodni. — Ennek csak úgy lehet gátat vetni, ha a kormány határrendőrségi kapitányságot állít fel Pozsonyban is. Végül azt kéri, vajjon a határrendőrség polgári hatóság lesz-e, mert annak kell lennie, hogy Magyarország önállóságát hirdesse.

Bornemissza Lajos agrár-kormány-párti képviselő szintén elfogadja a javaslatot. A javaslatban Szolyva és Csaca is meg van jelölve, mint egy-egy ilyen rendőrségi kapitányság központja. Szükségesnek tartja, hogy Eperjes is bevétel mint ilyen határrendőrségi kapitányság központja.

Széll Kálmán: Megelégedéssel látja, hogy a javaslatot minden párt elvileg szívesen fogadja. Arra a kérdésre, hogy katonai vagy polgári szervezete lesz-e ennek a határrendőrségnek, kijelenti, hogy ez polgári természetű hatóság lesz, mely közigazgatási és bírói joghatósággal fog bírni. Kijelenti továbbá, hogy szívesen fog módot keresni, hogy Pozsonyt is határrendőrségi központtá tegye. Csaca és Szolyva között is fog egy kapitányságot felállítani.

A Ház ezután a javaslatot általánosságban elfogadja. Rövid két perc alatt részleteiben is elfogadta a Ház a törvényjavaslatot. — Csak a 2. §-nál történt egy kis stílárius módosítás a miniszterelnök indíványára.

A tengerszem.

A tengerszem ügyében hozott választott bírósági ítélet beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslat került most sorra. A választott bíróság tudvalevően Galicziának ítélte oda a vitás tengerszemet. Azt az ítéletet be kell czikkelyezni a törvénykönyvbe is. A beczikkelyezésről szóló törvényjavaslatiattal együtt napirendre tűzték Szepes-, Hajdu-, Fejér-, Jász-Nagy-Kun-Szolnok- és Esztergom vármegyék; valamint Szatmár-Németi, Arad, Komárom és Debreczen városok közönségének feliratait a törvényjavaslat ellen.

Szivák Imre, mint az igazságügyi bizottság előadója előterjesztésében előadja, hogy a bizottság csak formailag vizsgálhatta meg az ítéletet s így konstatálnia kellett, hogy az ítélet helyes formák között történt és a bíróság jogköre keretében mozgott. Ha az igazságügyi bizottságnak érdemileg is jogában lett volna az ítéletet felülbírálni, akkor talán más eredményre jutott volna, mint a választott bíróság. A választott bíróság ítéletét azonban el kell fogadni azzal a megnyugvással, a melylyel annak idején rája bíztuk az ítéletet. Bevalija, hogy nincs okunk lelkesedéssel beczikkelyezni ezt a törvényt. De ha valakit szemrehányással illehetünk, ezzel csak mi magunkat illehetjük, hogy annak idején az 1897. II. t.-cz.-kei nem gondoskodtunk precízzebben a bíróság hatásköréről. Aztán van egy másik jelenség. Minálunk nem nyilatkozott meg oly erővel és oly meleg érdeklődéssel a közvélemény az ügy iránt, mint a másik országban és ez is hozzájárult, hogy az ítélet így alakult meg. Sajnos, nincs módunkban semmiféle jogorvoslattal állni s így nem tehetünk mást, minthogy beczikkelyezzük az ítéletet.

Visontai Soma konstatálja, hogy a választott bíróság ítéletéről való felfogás-

ban nincs különbség közte és az előadó közt. A bizottság érdemben nem bírálhatta felül az ítéletet, csak formailag, vagyis csak azt vizsgálhatta: a bíróság nem lépte-e túl a jogkörét. Mikor annak idején szólt a tengerszem-ítéletet szóba hozta, ő azt kérte, hogy a miniszterelnök küldjön ki egy parlamenti bizottságot s boesássa annak rendelkezésére az ügy egész anyagát. Széll Kálmán akkor kijelentette, hogy semmiféle felülvizsgálásról nem lehet szó, hanem csak beczikkelyezésről. De ime, az igazságügyi bizottság mégis gyakorolt felülbírálatot, csak hogy nem gyakorolhatta azt kimerítően még formailag sem, mert a teljes peres anyag nem állott rendelkezésére. Igenis az ítélet egy törvényhozási könnyelműség következménye. De ezt a könnyelműséget nem szabad tetézni, most azzal a könnyelműséggel, hogy még a peres anyagot sem adjuk a formai felülbírálat céljaira. (Ugy van! balról.) De tovább megy. Konstatálni fogja, hogy az igazságügyi bizottsági jelentés e tárgyról valótlanságokat tartalmaz.

Széll Kálmán: Ohó! (Mozgás.)

Visontai Soma: Igenis valótlanságokat és ezt be fogja bizonyítani, szembeállítván a bizottsági jelentés adatait a belügyminiszteriumi hiteles adatokkal.

— Halljuk! — kiáltották mindenfelől Visontai felé.

Visontai Soma: Először is rámutat arra, hogy nem áll a bizottsági jelentés az az állítása, hogy a vitás tengerszem régi idők óta fogva vitás volt. Nem áll, mert az 1897. 2. t.-cz. is azt mondja, hogy csak a legújabb időben lett vitássá a tengerszem ügye. Azt is mondja az előadói jelentés, hogy a bíróság helyesen alakult meg. Már pedig a 1897. 2. törvény-czikk indokolása azt írja elő, hogy a választott bíróságban a két állam legfelső bíróságának egy-egy tagja küldendő ki. Nos és nálunk nem a legfelsőbb bíróság egy tagját küldték ki, hanem a pozsonyi ítélőtábla elnökét. Azért őt, mert, legalább a miniszterelnök úgy magyarázta, — nem volt titkos tanácsos a kuriai bírák közt, már pedig az osztrák választott bíró titkos tanácsos volt s nem lett volna helyes olyan magyar bírót kiküldeni, aki szintén nem exzellenziás ur. (Derült-ség.) Hát az nagyon hízogó a mi legfelső bíróságunkra, hogy egy sem hajszolt közülök exzellenziás ezimet. De ez nem lehet ok arra, hogy a törvény figyelembe nem vételével csak táblai elnököt küldtek ki s nem kuriai bírót. Ezt a formai hibát a csupa jogászokból álló igazságügyi bizottságnak nem szabad tekinteten kívül hagynia. — De hamis a törvényjavaslatba foglalt szövege ez ítéletnek is és nem felel meg az ítélet szövegének.

Széll Kálmán: Csak nem azt akarja mondani, hogy meghamisítottam! Mindjárt bünvádi eljárást nem indítanak!

Kubik Béla: De vádoljuk is! (Derült-ség. Széll Kálmán is nevet.)

Visontai Soma ezután kimutatja, hogy a törvényjavaslat szövege szerint, hogy a Magyarország ellen a lengyelterjedő területre támasztott igényét Ausztriának jegyzőkönyvbe venni kérték, holott azt valóban jegyzőkönyvbe vették. Hogy helytelen ez a szöveg, ezt kimutatja az eredeti német szövegből és a hivatalos Budapesti Közlönyben megjelent szövegből.

Széll Kálmán: Egy hamisítás? Ez legfőlebb fordítási hiba. Válogassa meg szavait.

Visontai: A két szöveg nem egyezik meg. Tehát az egyik szöveg hamis. Melyik szöveg? Szükség van tehát az eredeti okmányokra, mert nélkülök ime a formai felülvizsgálás sem gyakorolható.

Határozati javaslatot nyújt be, hogy a választott bíróság ítéletének eredeti példányát, a per anyagát s az ügyhöz tartozó minden írást, okmányt terjesszen a kormány a képviselőház, illetőleg az igazságügyi bizottság elé, hogy ezt az ítéletet teljes pontossággal felülbírálni lehessen. (Zalos helyeslés balról.)

Széll Kálmán: Azt hiszi helyesen járt el, mikor a Háznak alkalmat nyújtott arra, hogy a beczikkelyezésről kifejtessék nézetüket. Miről van szó. Egy vitás területnek...

Kubik: Nem vitás!

Széll: De vitás.

Kubik: Nem vitás.

Széll: Hát ha ez sem vitás, ugy semmi sem vitás.

Kubik: De ez nem az.

Széll: Hát én erről nem vitatkozom már többé. E törvényjavaslatot a parlament egyik bizottsága is megvizsgálta, tehát mindennek a legmesszebb menőleg elég tétetett, csak arról van most szó, hogy mivel az ország területe van kérdésben, azt törvénybe czikkelyezzék. Visontai, mikor az ügyet a bizottságnál tárgyalták, el sem ment az ülésre.

Visontai: Az a helytelen meghívásért történt.

Kubik: Ugy volt az kicsinálva.

Széll: Ezt maga sem hiszi el a képviselő ur. A mi a Budapesti Közlöny szövegezését illeti, hát az német fordítás után közöltetett. Az ítélet német szövegben hozatott. De ezt nem czikkelyezhetjük be németül. Tehát le kell fordítanunk. Most az a kérdés, hogy a bizonyos kifejezés jól van-e visszaadva magyarul. Ő azt hiszi, hogy a fordítás egészen hű.

Visontai: Benne van-e a jegyzőkönyvbe: mértük meg.

Széll: Benne hát. Ez ügyben minden tekintetben helyesen, a törvénynek megfelelően jártak el. Kéri a javaslat elfogadását.

Rátkay László és Szivák Imre szóloltak még a javaslatához. Az utóbbi, mint előadó kérte a javaslat beczikkelyezését.

Egyház és iskola.

Hatezer korona árvasegély. A debreczeni református egyház minden évben jelentékeny összeget áldoz árvái és szegényei felségelésére. 1901-ben 11,571 korona segélyt utalványozott ki s ezenkívül ruhát és ingyen könyveket adott segélyezeljeinek. Az 1903-ik év első félévi pénzsegélyének kiosztása ma kezdődik s tart körülbelül egy héten át. Kató László árvauügyi gondnok négyszáz gyermek között 6072 korona ingyensegélyt oszt ki. Tizenhatszáz gyermek neveltetési segély címén részint 60, részint 120 koronát kap. Az egész árvák félévi segélye 20, a félárvaké 16, a szegényeké 10 korona. Ugyancsak 10 koronát kapnak a törvénytelen gyermekek is. Ezek az adóságok csaknem mindnyájan, 319-en már részesültek ruhasegélyben is. A pénzsegélyeket a Mária Terézia-féle árvatartó alap és a tanuló árvák pénztára fedezi. A kiosztás ma reggel kilenc órakor veszi kezdetét.

Leikészváltozás Balmaz-Ujvároson. A megüresedett balmaz-ujvárosi róm. kath. plébános állásra az egri érsek a kegyuraság egyenes óhajára Pápai Lajos nyiregyházi hitoktató segédlelkész nevezte ki. Az új plébános folyó hó 8-án reggel érkezett Balmaz-Ujvárosra, kit a vasutnál a róm. kath. egyház, a község nevében pedig Kaszás József községi főjegyző barátságosan üdvözölt. Az első misét vasárnap tartotta általános érdeklődés mellett a templomban, amely zsúfo-

Ísig megtelt az Istenháza közönséggel. Ez alkalommal az új lelkész meghatározó beszédben tartotta székfoglalóját. Mire után a templomból kitóduló nép a papot a parochiára kísérte és általános lelkesedéssel adott örömeinek kifejezést. Az egyház nevében Török állatorvos, Kádár József róm. kath. kántor és Ince Kálmán iskolaszéki tag intéztek beszédet a plébánoshoz, ki meghatottan könnyes szemmel köszönte meg a nemvárt üdvözlést. Vasárnap este társasvacsora rendezett Pápai plébános tiszteletére, mely alkalommal Balmazújváros közönsége valláskülönbség nélkül impozáns módon ünnepelte a „Szózat” és „Hymnus” hangja mellett a rokonszenves és kedves modoru lelkészt. Ince Kálmán gyógyszerész indítványára a jelen voltak általános helyléssel elhatározták, hogy az új plébános iránt érzett szeretetök fejében úgy a Semsey családnak, valamint az egri érsekhez, a községi előljárósága útján üdvözlő táviratot menesztenek.

Gimnáziumok nyilvánossági joga.

A hajduböszörményi gimnázium Kiss Áron püspök útján kéri a közoktatásügyi minisztert, hogy a VII. osztály nyilvánossági jogát a jövő évre is adja meg. — A békési főgimnázium VII. és VIII. osztályának Wlassics megadta a nyilvánossági jogot.

KRÓNKA.

A szarkák ellenségei.

Szegény téli proletárok, éhségtől elkényszeredett szarkák, nektek ugyan beborult. Statáriumot mondott rátok a szomszédos nemes város, Benedek János választó kerülete: Hajduböszörmény.

Hogy miért haragszik rátok a derék hajdu város, isten bizony nem tudjuk? De hogy nagyon is szarkák vagytok a szemében, az bizonyos.

Az iktató hivatalba tegnap érkezett meg az erről szóló hivatalos akta. Böszörmény nemes tanácsa felhívja Debreczen városát, hogy a szarkákat irgalmatlanul pusztítsa. Hogy miért, azt a hivatalos irás nem mondja meg.

A tekintetes tanács asztalán, hol eddig csak szarkaláb írások feküdtek, ott fog feküdni egy szarka akta is. Hogy mi lesz a sorsa, azt nem tudjuk. Lehet, hogy kabinet kérdést fog okozni, lehet, hogy simán kimondják a szarkákra a pererátot. Ebben az esetben mint értesülünk, egy szarkapusztító ügyosztályt fognak rendszeresíteni, élén egy szarka biztossal.

Rossz időben nevetett.

A debreczeni kollegium nyugalmazott professzora, a derék jó Tóth József hosszú esztendőkön át úgy tanította a mathézist, hogy egy-egy gyökvonás, vagy egyenlet után vicceket mondott izelítőül.

Az osztálynak természetesen kötelessége volt a viccen nevetni, még pedig jól nevetni.

Egy korhely diák, a ki a számtani órákat legszívesebben átaludta, egy délután így szólt a pajtásához:

— Te, én átaluszom az egész órát. Ha a professzor ur adomát mond, csak lökj oldalba, akkor majd felbrednek és nevetek.

Csengetés után bement az osztályba Tóth József, de ezuttal nem adomázott, hanem nagyon komoly dolgot csinált. Leczkét kérdezett. Egymásután szólított fel két diákot és miután azok nem sokat vallottak, zsebkönyvéből ép az alvó diák nevét nézte ki.

— Feleljen Nagy János!

Az alvó Nagy Jánost ijedten lökte oldalba a társa. Az hirtelen felkénykölt a padra s ildomtalanul kezdett röhögni.

— Mit röhögsz te boldogtalan, kiáltott reá a professzor.

Nagy János erre a kifkadásra még irgalmatlanabban elkezdett hahotázni. Ez jó vicc lehetett gondolta magában. Csak akkor

komolyodott el, a mikor az öreg professzor szekundát irt a neve mellé és leültette.

— Ezt nem jól csináltam, állapította meg bus rezignációval.

Aztán lefeküdt és nagy lelki nyugalommal aludt tovább.

Az orvosok ellen.

Ninus és Linus, a kiket az ideai farsangban mutattak be a világnak, egy bál utáni napon a férjhezmenetelről beszélgetnek, a mi a farsangban nagyon természetes. Az édekes discussió a körül forog, hogy melyik milyen férjet óhajtana.

— Prvoshoz semmi körülmények közt nem mennék, jelenti ki Ninus.

— És miért nem? — kérde Linus.

— Azért, — feleli Ninus — mert:

1-ször. A szerelem ellen nincs orvosság.

2-ször. Az orvosi tudomány csak tagogatódzik.

3-szor. Nem lehet előtte migraint szinlelni.

4-szer. Luxusfürdőt csak a más feleségének rendel, végre

5-ször. gyakran elhívják hazulról.

Az orvos urakon áll, meggyőzni Ninus kisasszonyt, hogy belőlük mindezek dacára nagyon jó férj válhatik.

VIDÉK.

Dráma az utcán.

— Saját tudósítónktól. —

Megrendítő dráma történt vasárnap délután — mint nekünk írják — a dunántúli Szent-Jakab községben Végh Lajos odaváló cipész-segéd az ősszel került haza Budapestről, hol három évig katonáskodott A legény, amióta hazakerült, gyakran ellátogatott Gátiékhoz, egy odaváló családnak. Ott egy ideig szívesen is látták, mert Végh kijelentette, hogy tisztességes komoly szándékkal viseltetik Etel nevű leányuk iránt, akit feleségül akart venni. Végh megkérte a leányt, de éppen az időben olyan hírek érkeztek Budapestről a völgegyre vonatkozólag, amelyekben Gátiék hittek is nem is, mindennek dacára az eljegyzést elhalasztották későbbre.

December elején váratlanul megérkezett Budapestről egy Wiplinger Mari nevű cselédleány, aki a községhezán Végh Lajos után tudakolódzott. Ez a leány elmondta, hogy Végh Lajos két évig tartott ismeretségük alatt 600 koronát esalt ki tőle azzal az ígérettel, hogy ha a katonaságtól megszabadul, feleségül veszi. Most tehát azért jött, hogy kérdőre vonja a legényt s pénzét visszakövetelje. Ennek a dolognak a híre hamar elterjedt a faluban s ekkor Gátiék kiadták az utat Végh Lajosnak. Gáti Etelnek azóta akadt más szerencséje. A karácsonyi ünnepek alatt volt az eljegyzése s a jövő hétre volt kitéve az esküvője is. Gáti Etel vasárnap délután egy leány-pajtásánál volt látogatóban, a honnan este 7 óra tájban ment hazafelé.

Amikor a felső-árok utcasarokhoz ért, hirtelen elébe ugrott Végh Lajos és egy éles késsel több életveszélyes sebet ejtett rajta. A leány sikoltására a közeli házakból többen kifutottak, de már akkor a merénylő elmenekült. A leányt még élve vitték haza, de másnap már meghalt. A gyilkost, aki a merénylet után megszökött, csak hétfőn tudta elfogni a csendőrség és bevitték a törvényszéki fogházba.

Támadás az utcán. Sámsoni levelezőnk megbotránkoztató dologról ad hírt. Szabó Imre odaváló legény valami apróságon összezördült egy leánnyal, D. Varga Zsuzsával, a ki ellen ezután bosszút esküdt. Megleste az utcán haladó

leányt és botjával agyba-főbe verte. A szegény leányzó súlyos testisérteket szenvedett. — A csendőrök feljelentették Szabót a debreczeni járásbiróságnál.

Szabadka millió kölesőne. A belügyminiszter tegnap érkezett leiratával jóváhagyta Szabadka közgyűlésének azt a határozatát, hogy 1.300.000 koronás hosszu lejáratu és 1.031.019 koronás rövid lejáratu kölesönt vesz föl. A tanács, a közgyűlés utasítása folytán bekéri több fővárosi pénzügyintézet ajánlatát és azok egybegyűjtése után a legkedvezőbb ajánlat alapján a fölveendő kölesönkre nézve a február havi közgyűlés elé javaslatot terjeszt.

MULATSÁGOK.

A Zenede hangversenye iránt minden oldalról élénk érdeklődéssel találkozunk. Egyiket a remek műsor s annak művészi előadása lelkesíti; a másikat, de korántsem a higgadtabbakat, az arra következő táncmulatság vonzza. Utóbbinak bizonyos varázst ad azon körülmény, hogy a Zenede pompás és jól kihasználható helyiségei csak kivételes alkalmakkor nyílnak meg, profánabb természetű mulatságoknak s azért a Zenedében tánczolhatni, az ujdonság ingerével hat. Hauer Berezi már készen tartja tette ifjító elixirjeit és liquerjeit, a mit a buffet és czukrázda csillárai alá fog kirakni, a papák már becsomagolták a törékenytestü virginiát és a tarka köntösü speciálításokat, melyeket a dohányzóterem rejtett szentélyeiben fognak elhamvasztani, a lánykák már megszótták titkolt álmaikat, melyeket ama bizonyos légvárak árnyékában fognak végig élni, a táncztermek arslánjai pedig már készen tartják a szemenszedett *bon-mot*-okat, melyekkel a cotillon alatt sziporkázni, gyujtani fognak. Vagyis mindenki készen és türelmetlenül várja a szombatot s a szombatnak ama pillanatát, midőn a művészszoba villanyos jelzője csengő szobán mondandja el, hogy: **hetet ütött az óra!**

Az iparos-kör bálja. Az iparos-kör báljára ma küldik szét a meghívóka. A rendezőség élén Biczó Gyulával, szorgalmasan munkálkodik a táncmulatság sikerének előkészítésén. Olyan fényes bált még alig rendezett az iparos-ifjuság, aminő az ideai lesz. A mulatság február 1-én, a Bikában lesz.

SZÍNHÁZ.

Gésák. A tegnapi előadás után úgy hisszük Makó igazgató szigorú rendszabályokat fog alkalmazni a karszemélyzettel szemben. Mert az az indolencia, a melylyel úgy a férfi, mint a női kar tegnap tüntetett, az már sok. A hamis énekléstől a fegyelmetlenség minden skáláján keresztül ment a kórus és alaposan ő megcsufolta a tisztas debreczeni színpadot. A Gésák előadása ezenkívül mindazokban a hibákban leledzett, amellyel a minap már megróttunk. Az izléstelenü öltözött hol fogzó, hol növekedő számu tengerésztsztek, az énekelni nem tudó theás-hölgyek, — a zenekar — tegnap is tündököltek. Nagyon szépen énekelt Aldor Juliska, aki tegnap este egy pompás virágcsokrot is kapott. Bájos volt Felhő Rózsi s művészi — mint mindig a humorból ki nem fogzó Kremer Jenő. Az egyes jelenetek biztonságát Virágháti Lajos már megjelenésével, később pedig éneklésével nagyban veszélyeztette. (s. b.)

A mai előadás. Molier örökké élő szelleme, fennszárnyaló tiszta humora,

ma estére ünnepet varázsol a színházba. Képzelt betegjének előadása valóban nagy szinpadai ünnep lesz, a melyen részt vesz a szépet, a nemeset szerető közönség hatalmas tömeggel. Ez a régi két század tűzében megodzódtó vigjáték ma is azt a nagy lelki gyönyörűséget nyújtja a közönségnek, a mit nyújtott kétszáz év előtt. A modern ember épen úgy elmulat, szórakozik, tapsol Argan doktornak, mint tapsolt két századon át minden elődje. Ismételten felhívjuk a közönség figyelmét a mai estére. Teljesen zsufolt ház lesz méltó csupán Molier emlékéhez, az emberi szívek és lelkek e fenséges elemzőjének halhatatlanságához. A mai előadás főszereplője Sebestyén Géza. Szerepelnek rajta kívül Hahnel Aranka, Menszáros Margit, Palágyi Lajos, Nagy Dezső.

UJDONSÁGOK.

Csendőrkerületi székhely Debreczenben.

— január 15.

A magyar országgyűlés képviselőháza tudvalevőleg elfogadta azt a törvényjavaslatot, mely a VIII. ujonnan létesítendő csendőrkerület székhelyül Debreczent jelöli meg. A hetedik kerületnek Brassóban, a kilencediknek Szombathelyen lesz a székhelye. A Ház tegnap harmadszori olvasásban is elfogadta ezt a javaslatot.

A debreczeni csendőrkerület azonban nem nyer szervezetet ez évben. A kormányelnöknek elmondott szavai legalább erre engednek következtetni. Tájékoztató s fenti szavaink igazolásául itt közöljük Széll Kálmán beszédének benünket érdeklő részét:

„A reform abban áll, hogy a csendőrségi őrszolgálatot decentralizálni akarván, 287 csendőrőrsrel többet akarunk felállítani, mint a mennyi eddig volt; mert a 11 és 9 legényből álló őrség ezentul leszállítatnak 7-re és 5 legényből álló őrsőkre ott, a hol lehetséges, mert hiszen a határszáron és másutt is, a hol a viszonyok nem engedik, ez nem történik. Ezzel azt érjük el, hogy az országban kevesebb számú legénységből álló őrsők lesznek, de az őrsállomások tekintetében 287 őrsrel több fogja a szolgálatot teljesíteni, a mi, gondolom, az ország közbiztonsági szolgálata tekintetében nevezetes dolog és minden irányban be fog válni.

Tehát nem költségzaporítás vagy apparátus-zaporítás viszketege vezet engem, mikor ezen három új csendőrkerületet felállítani kívánom, mert például az, hogy 287 őrsrel többet szervezzünk a most vázolt reform utján költség nélkül, bizonyítja ezt. De költség nélkül mégis nem csinálhatunk semmit, ámbar sok költségbe ez sem fog kerülni. Kettőnek, a debreczeni és a szombathelyi csendőrkerületnek felállítása nem olyan abszolúte szükséges, de már az erdélyrészi második csendőrkerületnek a felállítása abszolúte szükséges és én ezt minden esetre szándékozom felállítani.”

„Nem abszolúte szükséges!” Ez annyit jelent, hogy rövid időn belül nem szükséges a terv megvalósítása, illetőleg a törvénynek foganatosítása. Azt azonban már régen megállapították odafönt, hogy északkeleti Magyarországnak szüksége van csendőrkerületre, mert Budapestről nem lehet dirigálni a debreczeni szárnyat,

amelynek területén több szakasz és rengeteg őrs van. 1904-ben föltétlenül szervezetet nyer a csendőrkerület, amint azt az immár törvényynyé lett javaslat is rendel.

A jövő évben tehát kerületi parancsnokságot kapunk. Csendőrezredes és teljes tisztikar jön Debreczenbe. A parancsnokság új, nagyszabású palotában fog elhelyezkedni. A kerület hatásköre alá jut Hajdu, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Bihar, Bereg, Maramaros, Szabolcs és Szatmár-megye. Valószínűleg a kerülethez csatolják Ung- és Ugocsa megyéket is. Nagyváradon, Nyiregyházán, Szolnokon, Beregszászon s a többi megyék székhelyein megmaradnak a szárnyak, melyeknek kerületi parancsnokságuk a debreczeni lesz. A kerület mintegy száz őrsrel, tehát legalább hétszáz emberrel szaporodik. A legkisebb községek is (pl. Józsa) őrsöt kapnak. Maga a kerületi parancsnokság mintegy ötven tisztet és két-három század legénységet hoz Debreczenbe. A legénység egyrésze a szervezendő új őrsőkre vonul ki. A város forgalma s katonai szempontból való jelentősége nagy mértékben fog emelkedni a kerületi székhely létesítésével.

A szervezési munkálatokat még e hónap folyamán megkezdik a honvédelmi miniszteriumban.

* Simonffy Imre ünneplése.

Simonffy Imre kir. tanácsos, Debreczen volt polgármesterének maradandó érdemeit lelkesen méltányolta a törvényhatósági bizottság már akkor, a midőn Simonffy Imre a tisztújító közgyűlés előtt kijelentette, hogy a polgármesteri széktől véglegesen bucsut vesz. A törvényhatósági bizottság tagjai azonban már előre megállapodtak abban, hogy a volt polgármestert érdeme szerint fogják elbucsuztatni hosszú közpályájától. A volt polgármester bucsuztatása e hónap folyamán fog végbemenni. Erre az alkalomra a város megfesteti Simonffy Imre arcképét és diszközgyűlésén leplezi azt le. Az ünnepi gyűlés előkészítését a főispán elnöklése mellett a tanács végzi.

§ Kirendelés. Az igazságügyminiszter Dr. Franz József püspökladányi járásbírói aljegyzőt, az ugyanezen járásbírói mellett alkalmazott ügyészségi megbízottnak állandó helyettesül rendelte ki.

* Biró Lajos Debreczenben.

Biró Lajos fölolvása most már teljesen biztos, sőt a fölolvás ideje is végleg meg van állapítva. Biró Lajos januárban és február elején még három előadást tart. Budapestén a magyar természettudományi társulatban, melynek Biró Lajos különösen le van kötelezve. E fölolvás-ciklus után Biró Lajos kész örömmel tesz eleget a Csokonai-kör meghívá-

sának és lejön Debreczenbe, ámbar a fővárosban szinte ostromolják a különböző társaságok és egyesületek, mert eddigelé minden fölolvása alkalmával szüknek bizonyult Budapestnek még oly nagy terme is, mint a Nemzeti Múzeum diszterme. A nagy hírű tudós február 21-én lesz Debreczennek és a Csokonai-körnek vendége. A Csokonai-kör és kivált a tanuló-ifjuság lelkesedéssel és tüntető elismeréssel készül fogadni a kollegium egykori növendékét, a debreczeni közönség bizonyára zsufolásig meg fogja tölteni a Bika nagytermét, hogy okuljon és gyönyörködjék a nagy tudósnak idegen világrészekből hozott tömördek ismeretein és rendkívül vonzó előadásában.

* Egy segédlelkész tragédiája.

Biró János még pár hónappal ezelőtt káplánja volt Kíss Albert lelkésznek. A református hívek különösen szerették a délczag természetű, komoly, igazán papnak termett segéd-lelkészt. Biró a múlt év novemberében nagyobb vizsgát állott ki, amelyre teljes ambícióval készült. A vizsga azonban — egyetlen bíráló bizottsági tag szavazatára — nem sikerült kitüntetéssel, ami fölöttébb elszomorította a törekvő ifjut. Röviddel ezután Bárádon lakó édesanyját nagy szerencsétlenség érte, kitért az egyik lába. A fiatal ember e hír után buskomorra lett. — Nemsokára felvitték Schwarzel-féle hidegviz-gyógyintézetbe, honnan pár nappal ezelőtt tért vissza szülei lakóházához, Bárádra. A sanatórium gondos ápolása azonban mitsem használt s a tragikus sorsu ifju lelkére homály borult. Földije beszélik, hogy Biró János teljesen buskomor lett s nem érintkezik senkivel. Remélik különben, mint mindenki és mindenkor, hogy felgyógyul a fiatal káplán.

* Kivándorlás Hajdumegyéből.

A statisztikai hivatal szerint a kivándorlók számára való tekintettel, Hajdúvármegye csaknem a második helyet foglalja el Alföldünk megyei között. Csongrád után mindjárt Hajdu következik. A kivándorlás a megye északi részén legaggodalmasabb mérvű. Szomoruan vettük s konstatáljuk ezt a hirt. A jó magyar vármegyék is itt tartanak már? Hajduból, a televényföldü, Istenáldotta vármegyéből is idegen haza után néznek már? Így hirtelen okait is alig tudjuk felderíteni a jelenségnek, amely mindnyájunkat szomorúsággal tölthet el Közlebb különben részletes adatokat hozunk a hajdumegyei kivándorlásról.

* Az iparkamara közgyűlése.

melyet január 29-re terveztek, figyelemmel a városnak e napon tartandó közgyűlésére, újabb határidőre, febr. 5-ére tüzték ki.

* A debreczeni honvédség tűzoltó felszerelése. A debreczeni 3-ik honvédgyalogezred kitűnő parancsnoka Bodnár ezredes, ezredének egy századát tűzoltási gyakorlatra tanította be a debreczeni tűzoltók derék parancsnokával, Publig Ernővel. A honvédség a várostól a begyakorlás után kész tűzoltó felszere-

lést, fecskendőt, tömlőket, csákányokat és létrákat is kapott. Bodnár ezredes a napokban átírt a városi tanácshoz és átíratban jelezte, hogy a honvédség tüzoltó felszerelése kiegészítésre szorul. A tanács az ügy megvizsgálására Szabó Kálmán tanácsnokot, Aczél Géza főmérnököt és Publíg Ernő tüzoltó parancsnokot küldte ki, a kik ma délelőtt a honvédlaktanyában az ezredparancsnokság megbízottaival ez ügyben gyűlésre jönnek össze.

* Férfiruha-szabászati tanfolyam. A kereskedelmi miniszter a kamara előterjesztésére hajlandónak nyilatkozik az 1903. év augusztus havában Debreczenben férfiruha-szabászati tanfolyamot rendezni. A tanfolyamon 20—25 jelentkező vehet részt, a tanfolyam helyiségéről és világitásáról az érdekeltségnek kell gondoskodni.

* Egy ifju primás hangversenye. A Hungária kávéházban tegnapelőtt egy igen fiatal, a legfiatalabb debreczeni primás hangversenyezett. Magyar Imrénének, a mi kitűnő cigányprimásunknak kilencz éves kis fia, ifju Magyar Imre. Az ügyes kis primás, a ki édes apja nyomdokain fog haladni pompásan játszott el pár szép magyar nótát a közönség általános elismerése mellett.

* Thót László ösztöndíja. Thót László dr., a tehetséges debreczeni lingvista, kétezer korona utazási ösztöndíjat kapott a közoktatásügyi minisztertől. A fiatal nyelvész „Az indóeurópai nyelvek rövid összehasonlító nyelvtana” című művészet keltett legutóbb méltó feltűnést. A miniszter tegnap utalványozta ki az ösztöndíj első részletét, ezer koronát.

* Debreczen az állatvédelem szolgálatában. A városi tanács egy nagyon humánus és feltétlen díszesület érdemlő szabályrendeletet fog a közel jövőben alkotni. Az állatok kinzását szabályrendeletilag akarja megakadályozni. Mielőtt a szabályzat elkészítéséhez fogna, természetesen ismerni óhajtja a társörvényhatóságoknak már meglevő, ilyen irányu szabályrendeletét. Kovács József polgármester átiratban kérte meg a társörvényhatóságokat ennek beküldésére. Ha a szabályrendeletek megérkeznek, a tanács hozzá fog az előkészítés munkájához.

* Iparosok tagdíjai. Az ipar-testület tagjai közül igen sokan hátralekban vannak még a múlt évi tagdíjaikkal. A testület elnöksége helyes tapintattal bevárta az országos vásár lefolyását, mielőtt e hátralekók behajtásáról intézkedett volna. Most azonban még egyszer s utoljára felszólítja a késedelmes iparosokat, hogy öt nap alatt végrehajtás terhe mellett fizessék be esedékes tagdíjaikat.

* Háboru a szarkák ellen. Rásó Gyula alispán rendeletilag hagyta meg, hogy Hajdúvármegye összes községében irtóháboru kell indítani a szarkák ellen. Kártévő, garázda néptény a szarkáké s így nyomósok van a kiirtásukra. Hajdúböszörmény polgármestere tegnap értesítette a főszolgabírótságot, hogy ott 1667 szarkát pusztítottak el és 7414

szarkatojást semmisítették meg. Igaz ugyan, hogy ez a háboru is nagyon költséges volt. A város minden öreg szarka fejért 20, minden fiókfejért 10 s minden tojásért 2 fillért fizettek az irtóknak. A háborura összesen 426 koronát költött a nemes város. Az eredmény szemellátható már ma is, de teljes csak akkor lehet, ha a szomszédos községek is követik a példát, melyre a józan ész és rendelet is kötelezi őket. A böszörményi polgármester ilyen együttműködésre kéri a törvényhatóságokat és községeket. Vajjon mit szólnak ehhez a szarkák, akiknek tudvalevőleg nagyon fel van vágva a nyelvük?

* A tarifabizottság. A kereskedelmi miniszterium kebelében szervezett tarifa-bizottság tegnap alakult meg az 1903-ik év folyamára. Tagjai sorában vannak kinevezett és meghívott tagok. Az utóbbi csoportban szerepel Dobiecki Sándor, III. kerületünk orsz. képviselője is az államgazdaságot legtekintélyesebb férfaival együtt.

* Halálozás. Tteekli Adolf és neje Csonka Jozefa tudatják, hogy felejthetetlen fiok Steckli Zoltán 24 éves korában 3 napi betegség után elhunyt. Temetése január 16-án lesz d. u. 2 órakor az ev. ref. egyház szertartása szerint és a Széchényi-utca 44-ik számú háznál tartandó gyász ima után a Kossuth-utcai temetőbe helyezik örök nyugalomra. A temetést Gebauer temetőkezelési intézete rendezi.

* Hűtlen hetes. Mielőtt végleg busut mondott volna Török Károly hetes gazdájának, Szakál Ferencznének, jól ellátta magát a gazdája rovására. Az újra beállott hideg idő lebegett mindig szeméi előtt, hogy egyebhez nem nyult csak ruhaneműkhez, de ebből vagy nyolczvan korona értékűt magához vett. Azonkívül ellátta magát kellő mennyiségű fehérneművel is. Az elloptott tárgyak között szerepel egy női ruha is. Ezzel bizonyára kedvesének akar örömet szerezni, ha ugyan el tud jutni hozzá, mert a rendőrség keresi.

* Megszökött a katonaságtól. Tegnap este, mint a 39-ik gyalogezred parancsnoksága a rendőrséget értesíti — Pátye György közvitéz megszökött. A katonaszökevényt országosan körözik.

* Tegnap halottak. Az anyakönyvi hivatal tegnap a következő halálozásokat jegyezte be: Györke Ignác r. k. 67 éves napszámos; Dede Klára ev. ref. 74 éves; Quarelló Pálné r. k. 61 éves; Jánki Lászlóné ev. ref. 21 éves; Steckli Zoltán ev. ref. 24 éves fűszeresegéd.

* Nyilvános köszönet. Feleségeink elhunytá alkalmából hálás köszönetünket jelentjük ki, a „szárnyas kerék asztaltársaság” emberbaráti eljárásáért, a melyet irányunkban mint rendes tagok iránt Csugány Gábor, Thalviter Alajos, Antal György, Szénássy Gábor urak, mint a jelzett társaság vezetői fogantatosítottak. Isten adjon kartársaink körében sok ily humanizmus intézményt és egyben szíves pártfogásukba ajánljuk kartársainknak a máv. szárnyas kerék asztaltársaság nemes működését. Debreczen, 1903 Január 12. Kovács Ferencz máv. váltóór. Szong Janos máv. vonat málházó.

* A „Karikás” élezcslap mai száma érdekes és változatos tartalommal jelent meg. Kapható az összes tőzsdében. Egyes szám ára 10 fillér.

* Színházi és báli legyezők Cresp de Chine Chiffon Mouslin, Liberti gázszalag minden színben legoicsóbban beszerezhetők Bartha Kálmán üzletében.

TÁVIRATOK.

Lónyay gróf nyilatkozik.

Páris, január 14. Lónyay Elemér gróf a Petit Parisien munkatársa előtt tegnap nyilatkozott. A rólam terjesztett hírek — jelentette ki a gróf — nem csak megleptek, de felbőszítettek. Nem tudom megmagyarázni, hogy honnan keletkeztek, de reményem, hogy a bíróság kideríti a rágalom forrását s annak ezéjét. — Lónyay grófné szintén mély megbotránkozását fejezte ki a rágalom felett.

Életmentő hercege.

Bonn, január 14. A város egyik utcájában tegnap egy megbokrosodott ló száguldozott végig. A nagy forgalmu utcájában feltétlenül agyongázolt volna néhány embert, ha a legválságosabb pillanatban egy fiatal ember ki nem vágta a tömegeből és meg nem fékezi a megvadult állatot. A bátor életmentő, a német császár második fia, Eitel Frigyes volt.

Öngyilkos szerelmesek.

Trieszt, január 14. Padei polgármester leánya, — a mint Triesztből táviratozzák — beleszeretett egy fiatal munkáslegénybe. A szerelmesek megszöktek a szülei háztól. Nagybátyjuk esendőrékkel üldözte a szerelmeseket. Egy falusi koreszmában reájuk találtak. Mielőtt elfoghatták volna őket, a leány előbb szeretőjét, aztán önmagát lőtte agyon.

A szász trónörökös Bécsben.

Bécs, jan. 14. Illetékes körökben az a hír van elterjedve, hogy a szász trónörökös Bécsbe jön, a hol Ferenc József királyt látogatja meg. A látogatás valószínűleg e hó 29-ike előtt lesz meg.

Lamsdorff beteg.

Mosza, jan. 14. Lamsdorff tegnapelőtt ide érkezett betegen. A külügyminisztert itteni lakásán ápolják.

Meggyilkolt báró.

Insbruck, jan. 14. Nagy feltűnést keltett a városba báró Harwitz lovag meggyilkoltatása. Harwitzot saját inasa lőtte meg, állítólag azért, mert rosszul bánt vele. A gyilkost letartóztatták.

A nagymartoni választás.

Budapest, január 12. A nagymartoni kerületben a választást január 27-ikére tűzték ki. Az egyetlen jelölt Bauer Mihály a szabadelvűpárt jelöltje.

Nagy lopás a mozgópostán.

Budapest, január 14. A temesvári rendőrség táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy a bázias—budapesti mozgópostáról a temesvári első takarékpénztárnak címzett 15 ezer koronás pénzeslevelet elloptak.

A bankjegyek számát ismerik, ennek alapján a rendőrség megindította a nyomozást.

Budapesti gabonatőzsde.

Budapest, január 15. Készárnyüzlet ugyszintén határidőüzlet szilárd. Jegyzetelt: buza ápr. 7.75—75, rozs ápr. 6.87—90, zab ápr. 6.22—23, tengeri máj. 5.84—80.

Osztálysorsjáték.

Budapest, január 14. Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő számok sorsoltattak ki: 20,000 koronát nyert: 29547; 5000 koronát nyertek: 15372 24091; 2000 koronát nyertek: 14185 92131 20042 95880 99011 10772; 1000 koronát nyertek: 1027 18237 48609 83645 96684; 500 koronát nyertek: 1342 5000 5166 6014 19676 19878 23612 24403 35797 25872 31441 35761 36633 37452 39467 42505 47500 48148 49020 49120 53041 57192 62492 64375 64401 64636 66273 66396 67550 68177 70957 71606 71944 76332 81040 81381 83421 89904 91310 91767 91959 94373 94464 95218 96610 105794.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Petróné birái előtt.

Esküdtszéki tárgyalás.

Erdei Sándor kegyetlen gyilkosának, Petró Gyulánénak bünpörében ma folytatták a tegnapi kezdett esküdtszéki tárgyalást. A bíróság a tárgyalás megnyitása előtt az esküdtekhez intézendő kérdőpontok megszövegezése végett magában tanácskozott s tíz óra után volt már, a mikor bevonult a terembe, amelynek ajtait akkorra már elkéseredetten ostromolta a kíváncsi embertömeg.

A vádhatóság és a védelem 2—2 kérdőpont megszövegezését kérte s a bíróság tizenkét pontot állított össze, több oly kérdést is, amelyet egyik fél sem kért. E miatt az ügyész semmiségi panaszt jelentett be.

A kérdőpontok felolvasása után siri esőndben felállt dr. Pataky Gyula kir. ügyész, hogy elmondja vádbeszédét.

Nem akarok hangulatot kelteni — ugymond — a véres dráma hajmeresztően kegyetlen részleteivel; nem beszélek az elvetemült nő embertelen mézszárlásáról, a hirhedtté vált gyermekkoesiről, az anya gyermekeinek megható szerepéről ebben a tragédiában; — nem hangulatot kell keltenünk, hanem csak a rideg tényeket kell megbírálnunk, hogy tisztán lássunk ebben a homályos bűnben.

Két pontot világít meg az ügyész s ez a két pont alkotja a vád lényegét:

a) szándékosan ölte-e meg Petróné a szerencsétlen ékszerészt s előre megfontolva azért esalta-e őt kedden reggel a lakására, hogy megfossa az életétől?

b) akart-e rabolni?

E két pontot elvitázhatlan tény határozza meg.

Napnál világosabb, — mondja az ügyész, hogy Petróné tisztában volt szándékával, amikor hétfőn reggel azzal küldte el Erdei Sándort, hogy jöjjön holnap a pénzért, holott jól tudta, hogy másnap sem lesz képes az ékszerész követelését kiegyenlíteni. Miért rendelte tehát oda kedde s miért éppen olyan órában, amikor senki sincs a háznál, sőt a gyermekeit is elküldötte játszani? Erre a felelet csak egy lehet, mert meg

akarta ölni az ékszerészt. A gyilkosság elkövetése után pedig oly józanul, minden lelki rázkódás nélkül képes volt eltakarítani a bűntény nyomait, sőt volt lelke nyugodtan megfésülködni, aztán piacra menni, hogy elkészítse az ebédet. Az ura sem vett észre semmit a feleségén, sem a gyermekek s a Petróéknál lakó kosztosok. Pedig a holttest még ott volt a másik szobában.

Az orvosszakértők véleménye szerint az is kétségtelen, hogy szándék nélkül nem lehet valakit egykönnyen megölni. Valakinek megfojtásához legalább négy percz szükséges. Lehetséges-e azt feltételezni tehát, hogy Petróné, miután fojtogatni kezdte Erdei Sándort, négy hosszú percz alatt ne gondolt volna arra, hogy kezei közt meghalhat az öreg ember? Különb is itt van még egy másik fontos tény: ha Petrónének nem lett volna szándéka meggyilkolni hitelezőjét, miért nem tett még kísérletet még arra sem, hogy életre keltsse, a mikor azt látta, hogy hirtelen elcsendesedett? Ha véletlenül ölte meg, meg kellett legalább ijednie s még felindulásában is megkísérlení a szerencsétlenül jártat életre kelteni.

A mi a rablás illeti, arra nézve is föntartja az ügyész a vádat s átengedi megérdemelt sorsának a gyilkost.

Az ügyész befejezte a vádbeszédét s néhány perczig ünnepélyes csend lett a teremben. Minden tekintet a gyilkos nő felé fordult, a ki kifejezéstelen arcczal, felindulás nélkül úgy ült ott a két pandur közt s nézett maga elé, mintha nem is róla volna szó.

Dr. Nesi Pál országgyűlési képviselő, Petróné védője állott fel ezután, hogy védelmével megmentse azt, a mi még menthető, vagy legalább enyhítést szerezzen a bűntető igazság szigorán. Védelmének álláspontja az, hogy tagadja a gyilkosság és rablás szándékát. Véletlenségből okozott emberölésnek mondja Petróné bűnét.

A vád- és vádbeszéd után Petrónének nem volt semmi mondanivalója. Az esküdtek erre visszavonultak és rövid tanácskozás után meghozták a verdiktet. Erdei jogtalan bántalmazása miatt erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés és lopás büntetében mondták ki bűnösnek.

A bíróság a verdikt alapján Petróné hat évi fegyházra ítélte. Az ítélet ellen Pataky ügyész felebbezett.

§ **Elítélt uszorás.** (Fővárosi tudósítónktól.) Dabasi Halász Zoltán földbirtokegyetlenül megkopasztotta Grósz (Nagy) Zsigmond. A törvényszék Grószt a nyáron felmentette az uszora vádjá alól, de Halász ügyvédjének, dr. Klein Rezsőnek felebbezésére a királyi tábla megalapította az uszora véttségét s Grósz 9 havi börtönre, 2000 korona pénzbüntetésre és politikai jogainak két évre való fölfüggesztésére ítélte.

HIREK.

Az új kabinet hire.

Express tudósítás.

Wekerle Sándor, a volt miniszterelnök ma megjelent a képviselőházban, a hol csaknem egy órahosszat tanácskozott Apponyi Albert gróf házelnökkel az elnöki

szobában. Wekerle Sándor látogatása nagy feltűnést keltett és szertelen politikai jóslásokra adott alkalmat.

Nem Bánffy—Wekerle, hanem Wekerle—Apponyi-kabinettről szólnak a hírek. A folyosón élénken pertraktálják Wekerle kijelentéseit, amelylyel a kiegyezés rosszaságait fejtegette Apponyi előtt. Mert Wekerle ismeri a kiegyezés egész tartalmát.

A képviselőház folyosóján különben erősen tartotta magát az a hír, hogy Széll Kálmán régebbi kijelentéséhez hiven, hogy csak a kiegyezést akarja megcsinálni, most beadja lemondását. Erre következtetnek az utóbbi időben kolportált ama hírek révén is, a melyek Széll Kálmán külügyministerségéről szólnak.

Általában azt tartják, hogy az már befejezett dolog s az új kormány Wekerle—Apponyival alakul meg, a kik éppen ez ügyben tárgyalnak hosszan egymással.

Mennyiben valósul meg a képviselők következtése, a közel napok eseményei bizonyítják be.

× Majláth gróf — bibornok.

(Éjjeli express tudósítás.) A Vatikán ügyeiről rendszeren jól értesült „Corriere della Sera“ azt jelenti Rómából, hogy a legközelebbi pápai konzisztorium május havában, vagyis a jubileumi év végén lesz. Ez alkalommal egy magyar bibornokot is fognak kreálni. A magyar kormány — mint a nevezett lap értesül — Samass egri érseket hozta javaslatba a bibornokságra és az osztrák-magyar vatikáni követ az irányban meg is indította a tárgyalásokat Rampolla államtitkárral. A vatikán azonban nagyon hidegen fogadta a magyar kormány Samassa kinevezetésére vonatkozó előterjesztését és tudatta a nagykövettel, hogy Samassát liberális allurejei miatt nem akceptálhatja. A Vatikán egyuttal ellenjavaslatot tett, melyben felhívja a magyar kormány figyelmét gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspökre, akinek bibornokká való kinevezését, a Vatikán nézete szerint, a magyar egyházi körök is szívesen látnák. A Vatikán végül kéri nagykövetségünk útján a magyar kormányt, hogy terjeszszék elő bibornoki kinevezésre Majláth püspököt. A „Corriere della Sera“ tehát megerősíti azt a már nálunk is kifejezésre juttatott véleményt, hogy Samassát a vatikán, ugy mint azelőtt, most sem fogja akceptálni. A magyar kormány tehát hiába harszol jelöltje mellett.

× **Lónyay Elemér gróf pört indit.** (Éjjeli express tudósítás.) Lónyay Elemér gróf az éj folyamán sürgöny útján megbízta Fejérpataky Kálmán dr. ügyvédet, a ki a grófi pár budapesti kizárólagos jogtanácsosa, hogy kutassa ki a grófi párról terjesz-

tett hír szerzőjét, mert határozott szándéka, hogy ellene haladéktalanul pört indít.

A tűzpróba.

— Regény. —
— Folytatás. —

Csak valami gátló körülmény ne merülne fel. Ő ez orvost amugy felületesen a régi időkben ismerte már és nem sokat tartott felőle.

Dr. Dent vitázó, pedans, pöffeszkedő volt. Ha valaki vele beszélt, a legkeresettebb kifejezést használta s mondatait idegen szavakkal cifrázta, miket imitt-amott hallott s fejébe szedett. Ezen ugyan még könnyen túltette volna magát Charlton, ha e férfi már egyszer sokkal nagyobb hibában nem lélegzett volna. Amaz unalmas és kiállhatatlan orvosok közzé tartozott ez, kik örökké csak saját ügyességükkel és szerencsés gyógymódjaikkal dicsekesznek. Ki őt beszélni hallá, azt kelle képzelnie, hogy ez a világnak legkitünőbb orvosa.

Mind e hibája mellett is, Dent orvosnak szélesen kiterjedt gyakorlata volt. Azt is suttogták felőle, hogy fiatal korában kicsapongó életet élt, a mint azonban megházasodott, megjavítá magát. Gazdag embernek tartották, vagyis inkább azt beszélték, hogy nejjének tekintélyes vagyona van. Midőn ezt nőül vette, a nő már öreg volt, a mellett házas és közönöséges nevelésű. Pénze gyakorolt vonzerőt az orvosra.

Dr. Dent lakása csak egy hajtásnyira volt Evelynnek házától s abban a reményben, hogy dr. Dent még honn található, dr. Charlton látogatására indult. Épen mikor a lakhoz ért, egy fülig felöltönyében rejtőzött férfi jött ki onnan. Charlton azonban rögtön fölismerte benne Milburnt, habár ez pillanatra azt hitte fölismérhetetlen marad, mert el akart mellette surranni. De ő a gazda nélkül csinálta számadását, mert Charlton megfordult és szemé közzé nézett.

— On az Charlton orvos? — szölt.
— Épen most tudakozódtam Dent orvostól ama szerencsétlen eset részletei felől. Felesleges talán mondanom is, mennyire megrázott e csapás!

— Valóban ez rettenetesen hirtelen történt halál volt! — válaszolt Reginald.

— Tudja ön már mikor lesz a temetés? — kérde Milburn.

— Ugy hiszem holnap.

— Képzem, mennyire fájdalmasan hatott nővéremre a szegény fiu halála. És nem is óhajtok most oda menni, miután tudom, mily nagy szomorúságban vannak ott most mindnyájan.

Azután „jó reggelt” mondott Milburn a doktornak s gyorsan távozott a Broadway irányába.

— Folyt. köv. —

Ingtalanok forgalma.

Kárászi Mihály és neje Kovács Teréz, veszik a debreczeni 8102. szjkb. Sziv-utca 17. sorszámú házat Müller Antaltól 5600 koronáért.

Kozák Ferenc és neje Szabó Julianna veszik a debreczeni 2017. szjkb. 641. hrsz. a. foglalt 2 hold 400 négyszögöl öndódi földet Szabó István és társaitól 1400 koronáért.

Egri Lajos és neje Jónás Kornélia veszik a debreczeni 1420 sz. tjk. foglalt Kut-utca 49. sorszámú házat a Polgári takarékos és segélyszövetkezettől 5000 koronáért.

Szerkesztői posta.

H. S. A jellemrajz nem sikerült. A nő leg többje ma is olyan, mint volt a paradicsomban. A természet nem változott, csak a — toilletja.

D. G. Tévedésben van. Ha aktuálissá lesz, foglalkozunk vele s igazságosan megvilágosítjuk a helyzetet. Különbön is sokkal hosszabb terjedelmű az ön csikke, hogysem sort kerithetnénk rá.

Az életből című vers jól indul. Három első strófája tetszetős, azután alig haladja túl a kezdetlegesség határát. A humoros versen átvonuló jellemzés se találó. Inkább áll az, hogy a leány költemény, az asszony regény s az anyós — tragédia.

SZINLAP.

Csütörtök, 1903. évi január hó 15-én:

Képzelt beteg.

Bohózatos vigjáték 3 felvonásban.

Holnap pénteken, január hó 16-án, bérlet 92-ik szám „B”

A doktor ur.

Bohózat 3 felvonásban. Irta: Molnár F.

Minden verseny kizárva.

Biztonsági petróleum

mely szagtalan és izzó fényénél fogva felül-mul minden más gyártmányt.

11 kr. literje

kizárólag csakis

Terei József cég

utódánál kapható Hatvan-utca 13. sz. Három csillagos és császári olaj szintén leszállított árban kapható.

Ajánljuk mindennemű Rimburgi, Hollandi kreás és czerma fonal és zsinórt, valamint a világhírű Schroll-gyártmányu

első rendű chiffonokat,

csikos jegyű havasi vásznakat, szépségi damasztalnémeteket, ágyhuzatokra való kanavászokat, zephireket és mindennemű

menasszonyi kelegyek

összeállítását elvállaljuk a legjutányosabb határozott árak mellett, továbbá farsangi alkalmi ruhákra való fehér himzett és színes francia batizt ujdonságokat.

Tisztelettel

Jánossy József és Társa

Főér, a nagy tőz de mellett.

KITÜNŐ

ASZTALI BOROK érkeztek

Kontsek Géza

fűszer- és borkereskedésébe.

Szabó Gyula úr termése.

Érmelléki asztali vegyes 1 liter 35 kr.

Érmelléki rizling . . . . . 1 liter 40 kr.

Leszállított árak!

Olcsó tűzifa beszerzés.

Hay Károly tűzifa kereskedésében, hol csar., gyertyán hasáb tűzifa ölenként 11 frt 50 krtól feljebb beszerzhető. Megrendelhető: Degenfeld tér 2. sz és a telepen Vargakert sarok, Ispotály laponon, a vasut mellett.

Legagészségesebb viselet.

Fűzők pótlója Platinum Anti Corset.

Egyedül kapható:

Bartha Kálmán áruházában

Debreczen, Városház épület.

Minden ataknak előnyös.

Az összes paleczak eltávolíthatók s a fűző mosható.

Teljes ényelem, elegáns testalkat mellett.

Hirdetmény.

Közbirré tétetik, hogy a takarékos és hitelintézet részvénytársaság igazgatósága a betétek után fizetendő kamatok maximumát

1903 január 16-tól

kezdődő joghatálylval

4 1/2 % -ban.

állapította meg.

Kelt Debreczenben, 1903. jan. 13

A vezérigazgató.

Az új

Csipke függönyök!

Csipke Storok!

Szövet- és Plüs függönyök!

Ágy- és asztalterítők!

Butor szövetek!

Divántakarók!

Futó- és pamlagszőnyegek

megérkeztek

Bosznay J. és Társa

uj-szőnyegházában

Debreczen, Kossuth-utca 11.

Apró hirdetések.

Díja 10 szóig 4 fillér, minden további szó 4 fillér, vastagabb betűkből nyomtatott szó 4 kr., 8 fillér.

Levélbeni tudakozásokra pontosan válaszolnak, ha a szükséges posta-bélyeg beküldetik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

„Remény 18” levele van.

„Hál” levele van.

„Alföld” levele van.

„Két hamis”-nak levele van.

„Két fiatal feles” levele van.

„Buza kalász” levele van.

„V. G.” levél van.

Tanuló leány fényképezethez kezdő fizetéssel felvétetik Harh. műterembe.

Hatos c-éplő garnitúra 750 forintért eladó. — Görbe-utca 7.

Házmester. Nő gyermektelen, fizetés mellett felvétetik Piacz-utca 71. üzletben.

„Két hamisnak”, a kiadóban levele van.

Föld-zinti páholy hetenkint egyszer „B” bérletre kiadó. Czim a kiadóban.

Eladó kedvező feltételek mellett, a Kar-utca 5. számú ház.

Egy mosónő és vasalónő felvétetik Papp Gyula mosodájába. Arany János-utca 5.

Fiatallány ajánkozik gyermekekhez, aki a varráshoz és háztartáshoz is ért. Czim a kiadóban.

Ki 1000 korona kölcsönt e hó 25-től április hó 15-ig közvetli, illő jutalomban részesül, közvetítők B. L. címen a kiadóhivataltal irjanak.

Női-ruba varrónő, a ki most érkezett Budapestről, elfogad női-ruba varrást Nógrádi Sándorné Méliusz-tér 12.

Zongorák, cimbalmok, hegedűk, harmonikák stb. hangszerek javítását és hangolását elvállalja szakzerü postossal Schmidt S. zongora- és hangszer-készítő.

Vaskereskedésbe tanuló (Nánassy Lajos vaskereskedésébe) felvétetik.

Kárpitos munkákat, ülő butorokat, szalon és bédliő kárpitokat, javításokat, madracok készítését legelősebban elvállalom. Székely Sámuel kárpitos, Szent Anna-utca 14.

Aradvidéki ó bor egy ltr. 32 kr., Magyarádi egy ltr. 40 kr., Bán Kálmán fűszerüzletében Fygház-tér 15. szám.

Uri leány cautióval üzleti pénztársnői állást keres, ajánlatokat kér „Cautio” alatt a kiadóhivataltal.

Tóczóskert első járásban b rbe ad 900 négyszögöl pu-ta f ldet, szőlőt lakással. Garovszky Lajos kereskedő.

Favágást házhoz járó favágógéppel elvállal Kerékgyártó József, C-apó-utca 31. szám alatt.

IV. gymnasiumot végzett fiatal ember irodai munkákra ajánkozik. Czim a kiadóban.

Műhelynek való helyiség a főútcán, jó forgalmu helyen, lakással, udvarral kiadó Szent Anna-u. 54.

Zongora tanítót (fért) keresek gyermekekhez. Értekezhetni: Péterfia-utca 65 szám alatt.

Jo karban rövid, szép zongora eladó Zöldfa-u. 12. utolsó ajtó.

Világhírű Martell Cognac

Debreczen és vidéke részére egyedüli főraktár: Váray József kereskedésében, városi bérpalotán.

Lindenfeld J. Jenő Városház-utca 2. sz.

Legfinomabb finom 3 csillagos petro- 14 kr.
2 leum literje 12 kr.
csillagos.

Szendrő Sándor

zongora, hangszer-készítő és hangoló ajánlja legjobb gyártmányu zongoráit, hegedűt

és pianinóit javításokat és hangolásokat előnyös árak mellett eszközöl. Szt.-Anna-utca 3 szám.

30 krajczár egy liter kitűnő minőségű ó bor Félégyházi János fűszerkereskedésében. Piacz- és Miklósu-utca sarok

5518
ad 1902 k.

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán megüresedett mipepéresi, felső- és alsó-józsai

körorvosi állásra

pályázatot hirdetek.

Évi fizetés Mipepéres község részéről 500 korona, Felsőjózsa és Alsójózsa községek részéről pedig 200—200 korona, mely a községek által havi előleges részletekben fizetendő.

A körorvos lakhelyéül Debreczen város van a törvényhatóság által kijelölve.

A körorvos tartozik minden héten egy előre meghatározott napon Felső- és Alsójózsa községekbe és egy más napon Mipepéres községbe saját költségén kiutazni s a napnak legalább délelőtti óráit ott tölteni, mely idő alatt az 1876. évi XIV. t.-cz. 145. §-ában, valamint a kormány és hatósági rendeletekben meghatározott hivatalos teendőit pontosan teljesíteni, járvány fellépte esetén pedig a hivatalos hetenkénti látogatásait a szükséghez képest ismételni is köteles.

A fizetőképes betegektől, illetve hozzátartozóiktól, a körorvos Debreczenben a saját lakásán, vagy az illető község házában teljesített egyszeri rendeletért 40 fillért, a beteg lakásán tett egyszeri látogatásért és rendelésért pedig 1 kor. díjat szedhet. — Ha azonban a körorvos az előre megállapított hivatalos napon kívül hivatik beteghez, ily esetekben az utazási költségét is beleszámítva — nappal 10 korona díjat, éjjel pedig fuvar díjat és 6 korona látogatási díjat számíthat fel. A körorvos köteles mipepéres község kézi gyógytárát kezelni.

Felhivatnak mindazok, kik az állást elnyerni óhajtják, miszerint az 1876. évi XIV. t.-cz. 143. §-a és az 1883. évi I. t.-cz. 9. §-a értelmében felszerelt kérvényüket, folyó évi január hó 26 ig hozzám annál is inkább adják be, mert az elkésztett kérvények nem fognak figyelembe vétetni.

A választást folyó hó 27-én d. e. 10 órakor Debreczenben, a vármegye székházának gyűléstermében fogom megtartani.
Debreczen, 1903. január 13-án.

Orosz Sándor,
főszolgabíró.

As általam leggondosabban összeállított tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerüzletben.

Ara egy kis üvegnek 45 kr., egy nagy üvegnek 90 krajczár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel adatik

TÓTH BÉLA

gyógytára és illatszerraktára Debreczenben (Tisza palota)

Debreczen, 1903. Nyomatott a város könyvnyomdájában.

